

3. dialog Evropa — Afrika, 4. informování rozvojových zemí o pomoci USA třetímu světu.

Konference byla věnována tématu informace a rozvoj.

Ve svém vystoupení, předneseném A. Tauberem, se českoslovenští účastníci zaměřili na úkoly vědy v systému informací především z hlediska toho, že základním předpokladem každé informace musí být důkladné poznání předmětu, o němž informuje, v tomto konkrétním případě poznání hospodářského a sociálního rozvoje málo vyvinutých zemí. Jako československou zkušenost z informační činnosti v novější době uvedl A. Tauber nový systém řízení národního hospodářství a popularizaci jeho hlavních zásad a myšlenek. Podobně jako je nová soustava hospodaření v ČSSR výsledkem dlouhodobého vědeckého bádání, musí se vědecký přístup uplatnit i v otázce hospodářského a sociálního rozvoje málo vyvinutých zemí. Má-li tedy být informace účinná a přitom pravdivá, musí se opřít především o výsledek vědeckého zkoumání.

Tímto projevem vznesli čs. účastníci do zasedání konference nový prvek, který vzbudil mimořádnou pozornost a byl přijat se všeobecným souhlasem. Na základě tohoto vystoupení byla ustavena *ad hoc*

pracovní skupina, která se zabývala problémy vztahů vědy a informace. Ve skupině bylo navrženo doporučit SID, aby poznání hospodářského a sociálního vývoje rozvojových zemí pomocí výzkumu byla věnována mimořádná pozornost a aby se zvažilo ustavení čtyř mezinárodních regionálních skupin, které by se společným výzkumem zaměřily na některé základní otázky rozvojových zemí. Na základě získaných zkušeností těchto mezinárodních výzkumných skupin by pak bylo možno rozvíjet další činnost SID v tomto směru. Doporučení bylo jednomyslně přijato jak pracovní skupinou, tak i závěrečným zasedáním konference, jež tedy schválila náměty, s nimiž přišla československá delegace.

Na červen 1967 je světová konference SID poprvé ve svých dějinách svolána mimo území USA, do Milána. Na předběžném programu tohoto zasedání jsou mj. zařazeny: otázka součinnosti Východu a Západu při pomoci rozvojovým zemím; vlivy industrializované společnosti na mentalitu člověka hospodářsky vyspělých a hospodářsky málo vyvinutých zemí; výchova kadrů v rozvojových zemích apod.

A. Tauber

ZAHRAŇIČNÍ HOSTÉ V ÚSTAVU PRO MEZINÁRODNÍ POLITIKU A EKONOMII

ÚMPE je zatím jediná vědecká instituce v Československu, která v takové míře zve zahraniční badatele v oboru mezinárodních vztahů, popřípadě politické činitele, k přednáškám a diskusím s jejich československými kolegy.

Předkládáme stručnou anotaci nejzávažnějších přednášek, které byly zahraničními hosty předneseny v ÚMPE v první polovině tohoto roku. V příštích číslech časopisu „Mezinárodní vztahy“ budeme informovat o těchto přednáškách daleko podrobněji.

12. února přednášel v ÚMPE přední představitel filipínského hnutí africko-asijské solidarity a šéfredaktor časopisu *Africa-Asia-Latin America* Antonio Araneta o *Minulosti a přítomnosti Filipín*.

Belgický poslanec Lucien Radoux, předseda socialistických stran EHS, se ve své přednášce, pronesené 26. dubna, zabýval současným stavem a perspektivami EHS. Konstatoval, že konečným cílem EHS byla a zůstává politicky integrovaná západní Evropa. Otázku koexistence mezi Východem a Západem definoval jako před-

poklad míru a aktivního vzájemného ovlivňování dvou soustav, kde možnosti spolupráce nejsou ani zdaleka vyčerpány.

Ředitel Ústavu pro mezinárodní politiku v Miláně, prof. G. L. Bassani přednášel 27. května na téma *Filosofie současné mezinárodní organizace*.

Prof. historických věd dr. M. Mělník o v, vedoucí oddělení Ústavu mezinárodní ekonomie a mezinárodních vztahů v Moskvě, zaměřil svou přednášku (1. června) na téma *Sovětská politika v německé otázce od II. světové války do současnosti*. Podal charakteristiku základních etap vývoje německé otázky, politiky jednotlivých velmocí a soustředil se na analýzu návrhů SSSR na mírové řešení německé otázky. V rámci této charakteristiky uvedl i některé nové pohledy na postupivní usnesení (na jejich v řadě směrů kompromisní charakter) a na sovětský návrh na sjednocení Německa z března 1952, který byl podle jeho názoru jednou z velkých možností řešení německé otázky, které západoněmecká vláda nevyužila. Z hlediska

současných podmínek se zabýval zvláště některými aspekty vnitřního vývoje NSR a zahraniční politikou Francie.

Two Alliances: Conflict and Interdependence zněl název přednášky (2. června) prof. Adama Bromka, pracovníka Ústavu pro výzkum mezinárodních vztahů při Carletonské universitě v Ottawě. Profesor Bromka se zabývá výzkumem vztahů obou společenských soustav a studiem socialistických zemí. Ve své přednášce mluvil o bipolaritě, která podle něho nahradila po válce tradiční formy rovnováhy moci, avšak je dále narušována různými formami a tendencemi polycentrického charakteru. V závěru hovořil o úloze Kanady v mezinárodních vztazích a prohlásil, že je nutné zlepšit spolupráci mezi malými a středními státy, které tak mohou podstatně přispět k rozvíjení mírové koexistence.

Přednáška prof. dr. ekonomických věd S. I. Tulpanova, vedoucího katedry ekonomiky a politiky kapitalismu na Lenin-gradské státní universitě, se týkala hospodářských styků socialistických zemí s rozvojovými zeměmi Afriky. Hlavní tón jeho přednášky se týkal nutnosti změn ve formách hospodářských vztahů socialistických zemí s RZ. Vzhledem k nutnosti přistupovat k těmto vztahům rovněž z hlediska ekonomické efektivity pro obě strany navrhuje mimo jiné i formu *production sharing*. Jde o relativně progresivní názory, u nás však už ne nové. Sou-

časný problém není v úvahách o nových formách vztahů, ale v praktickém jejich uplatnění; zde máme zatím ještě málo dobrých zkušeností.

Poslední akcí tohoto druhu v prvním pololetí 1966 byly dvě přednášky profesora práv a mezinárodních vztahů na Kolumbijské universitě a hlavního poradce amerického stálého delegáta v OSN prof. Richarda N Gardnera. V první přednášce *US Foreign Trade Policy Including Question of East-West Trade* se profesor Gardner zabýval především obchodní politikou USA v rámci západních hospodářských vztahů, zejména nutností skončit úspěšně jednání Kennedyho kola v GATTu. V části, věnované hospodářským vztahům USA k rozvojovým zemím, mluvil o problémech různých preferencí a o zahraniční pomoci. V závěru hovořil o vztahu USA k otázkám obchodu mezi Východem a Západem. Za slibný označil návrh nového zákona o obchodu se socialistickými zeměmi, kterým by se pravomoc udělet doložku nejvyšších výhod převáděla z Kongresu na prezidenta USA. Návrh předložil Kongresu prezident Johnson v květnu 1966. Podle Gardnera se očekává, že návrh bude v příštím roce přijat. 27. června měl profesor Gardner přednášku *International Cooperation in Outer Space*, v níž se zabýval některými aspekty kosmického práva.

M. K.